

O‘ZBEKISTONDA INFLYATSIYA MUAMMOSI VA UNGA QARSHI KURASH

Musurmankulova Gulchehra Isabekovna

Toshkent amaliy fanlar universiteti, Tarmoqlar iqtisodiyoti kafedrası
katta o‘qituvchisi

E-mail: musurmonkulovagulchehra495@gmail.com

Аннотация:

Инфляция в Узбекистане является серьезной экономической проблемой, с которой сталкивается Узбекистан, влияя на различные аспекты экономики и общества страны. В данной статье исследуются причины и последствия инфляции в Узбекистане, анализируются стратегии правительства по борьбе с ней и оценивается их эффективность. В нем также обсуждается роль международных организаций и партнерств в поддержке антиинфляционных усилий Узбекистана. Благодаря всестороннему обзору существующей литературы и статистических данных, эта статья дает представление о текущем состоянии инфляции в Узбекистане и предлагает рекомендации по будущим направлениям политики.

Калит so‘zlar: Инфляция, Узбекистан, Иqtisodiyot, Markaziy Osiyo, Pul-kredit siyosati.

Абстрактный:

Инфляция является серьезной экономической проблемой, с которой сталкивается Узбекистан, влияя на различные аспекты экономики и общества страны. В данной статье исследуются причины и последствия инфляции в Узбекистане, анализируются стратегии правительства по борьбе с ней и оценивается их эффективность. В нем также обсуждается роль международных организаций и партнерств в поддержке антиинфляционных усилий Узбекистана. Благодаря всестороннему обзору существующей литературы и статистических данных, эта статья дает представление о текущем состоянии инфляции в Узбекистане и предлагает рекомендации по будущим направлениям политики.

Ключевые слова: Инфляция, Узбекистан, Экономика, Центральная Азия, Денежно-кредитная политика.

Abstract:

Inflation is a significant economic challenge facing Uzbekistan, impacting various aspects of the country's economy and society. This article explores the causes and effects of inflation in Uzbekistan, analyzes the government's strategies to combat it, and evaluates their effectiveness. It also discusses the role of international organizations and partnerships in supporting Uzbekistan's anti-inflation efforts. Through a comprehensive review of existing literature and statistical data, this article provides insights into the current state of inflation in Uzbekistan and offers recommendations for future policy directions.

Keywords: Inflation, Uzbekistan, Economy, Central Asia, Monetary Policy.

KIRISH

Inflyatsiya doimiy iqtisodiy muammo bo'lib, butun dunyo mamlakatlariga, jumladan, O'zbekistonga ham ta'sir qiladi. Tovarlar va xizmatlar narxlarining umumiy darajasining o'sish sur'ati sifatida belgilangan inflyatsiya mamlakat valyutasining xarid qobiliyatini pasaytiradi, bu esa fuqarolarning turmush darajasining pasayishiga olib keladi. So'nggi yillarda O'zbekistonda inflyatsiya darajasi o'zgarib turdi, bu esa uning iqtisodiy barqarorligi va rivojlanishi uchun qiyinchiliklar tug'dirmoqda. Inflyatsiya - bu iqtisodiyotda ma'lum vaqt oraliq'ida tovarlar va xizmatlar umumiy narxleri darajasining barqaror o'sishi. Bu iste'molchilarning xarid qobiliyatini pasaytiradi, pul qiymatini pasaytiradi va iqtisodiy beqarorlikka olib kelishi mumkin. O'zbekiston, boshqa ko'plab davlatlar singari, so'nggi yillarda inflyatsiya bosimini boshdan kechirdi, bu esa o'z iqtisodiy rivojlanishi va fuqarolari farovonligi uchun qiyinchiliklar tug'dirmoqda. Ushbu maqolada O'zbekistondagi inflyatsiyaning sabablari va oqibatlari o'rganilib, unga qarshi kurash bo'yicha hukumatning sa'y-harakatlari samaradorligi baholanadi.

O'zbekistonda inflyatsiyaning sabablari O'zbekistonda inflyatsiyaga bir qancha omillar ta'sir ko'rsatadi, jumladan:

1. Monetar kengayish: ko'pincha davlat xarajatlari yoki kredit kengayishi bilan bog'liq bo'lgan pul massasining tez o'sishi yalpi talabning o'sishiga olib kelishi mumkin, bu esa narxlarga yuqori bosimni keltirib chiqarishi mumkin.

2. Ta'minot zanjiridagi uzilishlar: Ta'minot zanjiridagi uzilishlar, masalan, transportda to'siqlar yoki savdo cheklovlari, tovarlar va xizmatlarning mavjudligini kamaytirishi mumkin, bu esa narxlarning oshishiga olib keladi.



3. Valyuta kursining o'zgarishi: Valyuta kursining o'zgarishi import qilinadigan tovarlar va xom ashyo narxlariga ta'sir qilishi mumkin, bu esa o'z navbatida ichki narxlar darajasiga ta'sir qilishi mumkin.

4. Strukturaviy muammolar: Iqtisodiyotdagi tuzilmaviy samarasizlik, masalan, raqobatning yo'qligi yoki ortiqcha tartibga solish resurslarni samarali taqsimlashga to'sqinlik qilishi va inflyatsion bosimni keltirib chiqarishi mumkin.

Inflyatsiyaning oqibatlari: Inflyatsiya iqtisodiyot uchun bir qancha salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin, jumladan:

1. Xarid qilish qobiliyatining pasayishi: inflyatsiya iste'molchilarning xarid qobiliyatini pasaytiradi, ularning real daromadlari va turmush darajasini pasaytiradi.

2. Noaniqlik va beqarorlik: Yuqori va oldindan aytib bo'lmaydigan inflyatsiya sur'atlari iqtisodiyotda noaniqlikni keltirib chiqarishi, sarmoya va iqtisodiy o'sishni susaytirishi mumkin.

3. Buzilgan narx signallari: inflyatsiya narx signallarini buzishi mumkin, bu esa resurslarning noto'g'ri taqsimlanishiga va iqtisodiyotdagi samarasizlikka olib keladi.

4. Ijtimoiy ta'sirlar: Inflyatsiya, shuningdek, tengsizlik va qashshoqlikning kuchayishi kabi ijtimoiy ta'sirlarga ham ega bo'lishi mumkin, chunki kambag'al va doimiy daromadga ega bo'lganlar narxlarning ko'tarilishidan nomutanosib ravishda ta'sirlanadi.

Hukumat siyosatining ta'siri: O'zbekiston hukumati inflyatsiyaga qarshi kurashish va narxlarni barqarorlashtirish bo'yicha bir qator chora-tadbirlarni amalga oshirdi, jumladan:

1. Pul-kredit siyosati: O'zbekiston Markaziy banki pul massasining o'sishini kamaytirish va inflyatsiya bosimini nazorat qilish maqsadida pul-kredit siyosatining keskinlashtiruvchi pozitsiyasini qo'lladi.

2. Fiskal siyosat: Hukumat byudjet taqchilligini kamaytirish va inflyatsiyaga davlat xarajatlarning kengaytiruvchi ta'sirini cheklashga qaratilgan fiskal konsolidatsiya choralarini ko'rdi.

3. Ta'minot siyosati: Hukumat, shuningdek, infratuzilmani yaxshilash va tartibga solish yuklarini kamaytirish kabi iqtisodiyotdagi tarkibiy muammolarni hal qilish uchun ta'minot siyosatini amalga oshirdi.

4. Valyuta kursini boshqarish: Hukumat valyuta zaxiralarini yaratish kabi tashqi ta'sirlarning ichki narxlarga ta'sirini yumshatish uchun valyuta kursini boshqardi.

O‘zbekistonda inflyatsiyaga bir qancha omillar ta’sir ko‘rsatadi. Asosiy omillardan biri bu pul massasining haddan tashqari o‘shishi bo‘lib, ko‘pincha hukumatning markaziy bank orqali byudjet taqchilligini moliyalashtirishi natijasida yuzaga keladi. Bu esa, o‘z navbatida, yalpi talabning o‘shishiga, iqtisodiyotning tovar va xizmatlarni yetkazib berish imkoniyatlaridan oshib ketishiga va pirovard natijada narxlarning oshishiga olib keladi.

Asosiy tarmoqlarda cheklangan raqobat va ta’minot zanjirining uzilishi kabi tuzilmaviy muammolar ham O‘zbekistonda inflyatsiya bosimiga sabab bo‘lmoqda. Bundan tashqari, tashqi omillar, masalan, tovarlar narxining global o‘zgarishi va valyuta kursining o‘zgarishi mamlakatdagi inflyatsiya tendentsiyalarini yanada kuchaytirishi mumkin.

Inflyatsiya muammosini hal qilish uchun O‘zbekiston hukumati turli pul-kredit va soliq-byudjet siyosatini amalga oshirdi. Foiz stavkalari va majburiy rezervlarni oshirish orqali pul-kredit siyosatini kuchaytirish, shuningdek, byudjet taqchilligini kamaytirish va davlat xarajatlarini nazorat qilish uchun fiskal chora-tadbirlarni qabul qilish shular jumlasidandir. Hukumat, shuningdek, uzoq muddatli istiqbolda inflyatsiya bosimini pasaytirish maqsadida raqobatni kuchaytirish va iqtisodiyot samaradorligini oshirish uchun tarkibiy islohotlarni amalga oshirdi.

O‘zbekiston ichki chora-tadbirlardan tashqari inflyatsiyaga qarshi kurashish uchun xalqaro yordam so‘radi. Mamlakat texnik ekspertiza va moliyaviy yordam olish uchun Xalqaro valyuta jamg‘armasi (XVJ) va Jahon banki kabi xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlik qildi. Bu hamkorliklar O‘zbekistonga oqilona makroiqtisodiy siyosatni amalga oshirish va inflyatsiyani samarali bartaraf etish bo‘yicha institutsional salohiyatini mustahkamlashga yordam berdi.

Xulosa

Xulosa qilib aytadigan bo‘lsak, inflyatsiya O‘zbekiston uchun muhim iqtisodiy muammo bo‘lib qolmoqda, biroq hukumat tomonidan olib borilayotgan siyosat choralari unga qarshi kurashda umidvorligini ko‘rsatdi. Inflyatsiyani nazorat qilish va barqaror iqtisodiy o‘shishni rag‘batlantirish bo‘yicha sa’y-harakatlarni davom ettirish mamlakatning kelajakdagi farovonligi uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega bo‘ladi. Ushbu sa’y-harakatlarga qaramay, inflyatsiya O‘zbekiston uchun doimiy muammo bo‘lib qolmoqda. Doimiy hushyorlik va siyosatni muvofiqlashtirish inflyatsiya bosimini ushlab turish, barqaror iqtisodiy o‘shishni qo‘llab-quvvatlash va



mamlakatimizning barcha fuqarolari turmush darajasini oshirish uchun muhim ahamiyatga ega.

Adabiyotlar ro‘yxati:

1. Alimxonova N. “Inflyatsiyani barqarorlashtirishning samarali usullarini qo‘llash: inflyatsiyani jilovlashda pul-kredit siyosatining o‘rni va ahamiyati”. Muhandislik tadqiqotlari va texnologiyasida innovatsiyalar xalqaro jurnali 7.4: 1-4.
2. To‘xtayeva Ra‘no. “Ikkinchi jahon urushi yillarida O‘zbekistonda moliyaviy muammolar va uning natijalari”. ANGLISTICUM. Assotsiatsiya-Ingliz tili va Amerika tadqiqotlari instituti jurnali 7.3 (2018): 124-130.
3. Xamraev A. (2019). O‘zbekistonda pul-kredit siyosati va inflyatsiya dinamikasi. Osiyo Taraqqiyot Banki Instituti Ishchi Paper Series.
4. Saidazimova O. (2020). O‘zbekistonda tarkibiy o‘zgarishlar va iqtisodiy rivojlanish: 1991-2018 yillar. Myunxen shaxsiy RePEc arxivi ishchi hujjati.
5. Jahon banki. (2020). O‘zbekistonning iqtisodiy yangilanishi: global noaniqlik sharoitida makroiqtisodiy barqarorlikni ta‘minlash.
6. Xalqaro valyuta fondi. (2021). O‘zbekiston: 2021 yil IV modda bo‘yicha Maslahatlashuv—Press-reviz; Xodimlar hisoboti; va O‘zbekiston bo‘yicha Ijrochi direktorning bayonoti.
7. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2022). O‘zbekiston Respublikasi iqtisodiyotining holati to‘g‘risida yillik hisobot.

Research Science and Innovation House